

get Lovforslag angaaende Forandring i Kaldelsesmaaden. Jeg tror, at det er overmaade rigtigt og klogt gjort af den ærede Minister, ikke for Diebliffet at komme med et saadant Forslag; thi jeg antager ikke, at han vilde have foreslaaet en Forandring deri i den Retning, hvori Folkethinget vilde have kunnet følge ham. Dersom den ærede Minister vilde have foreslaaet, at Skoledistrikternes Familiefædre selv skulde indtage den Ret, som Sogneraadene nu have, vilde der vistnok ikke have været Spørgsmaal om, at han jo nok vilde kunne faae Thinget med sig; men vi kjende nu saa godt den ærede Ministers Stilling til disse Spørgsmaal, at vi vide, at derom kunde der jo ikke være Tale. Ministeren har altsaa handlet ganske klogt og rigtigt i ikke at fremkomme med et saadant Forslag; men at der allerede nu, 20 Aar efter at det i sin Tid nedsatte Udvalg, hvori der naturligvis ligesom nu var Repræsentanter fra forskjellige Sider, enstemmig indstillede imod Regjeringens Udkaft, at Kaldelsesmaaden skulde være den, at Sogneraadene indstillede 3, hvoraf Skoledirektionen eller Bispens valgte een, hvilken Indstilling enstemmig med 72 Stemmer vedtoges af Folkethinget, kan være Tvivl om, hvorvidt det er rigtigt, at man beholder denne Kaldelsesmaade, og ikke vender tilbage til noget mere Reaktionsært, eller tager disse Rettigheder fra Kommunernes Bestyrelse, som dog nu har været i Besiddelse af dem i 20 Aar efter Folkethingets enstemmige Beslutning, at vi allerede nu kunne have en Minister, der stiller det op som noget Tvivlsomt, om man ikke skulde komme til noget Saadant; dette maa være noget forunderligt, som ikke kan undgaa at vække Opmærksomhed, ligesom det er et af de Momenter, der jo saa klarlig i det Hele betegner den ærede Ministers Stilling til Folkethinget. Jeg vilde beklage den Dag, da det skulde lykkes noget af vore Skoleraad gennem en Minister at faae gjort et saadant Tilbagekridt; thi det vilde vise, at Folket sov ind igjen, at det gik tilbage fra den heldigvis gode og valte politiske Tilstand, hvori det nu er, at det var sunket hen igjen i Sigegyldighed og Østighed, thi ellers vilde noget Saadant jo aldrig kunne lade sig gjøre. Men naar den ærede Minister nu ikke har troet, — og deri har han vistnok Ret, — at det vilde kunne nytte at fremkomme fra hans Side med et Forslag til en ny Skolelov, der skulde afløse Loven af 1814, efter de Erklæringer, han selv har givet om sin Stilling dertil, saa mener jeg, at den ærede Minister maatte have kunnet vente, at Folkethinget heller ikke fra sin Side vilde gaa til at give nogen fast Lønningslov for Lærerne; naar Ministeren paa den ene Side ikke vilde foretage Reformen i, hvad der var gjældende efter Lov af 1814, i den Retning, hvori Tiden gaar, og i den Retning, hvori Repræsentationen her vil gaa, saa mener jeg, at man paa den anden Side heller ikke kunde være tilbøjelig

til at give ham en virkelig fast Lønningslov for Lærerne. Det gaar her, som det er gaaet i vor Udvikling hidindtil, at det ene Sværd holder det andet i Steden, eller at det ene Sværd trækkes, trækkes ogsaa det andet — jeg beder undskyldte denne krigerste Signelse, men min Mening er naturligvis den, at vi ofte i vor Udviklings Liv have maattet betinge et Samtykke fra Repræsentationen af, at der ogsaa sker Indrømmelser fra den anden Side, saa at man til Slutning kunde blive enige om, hver fra sin Side at opgive Noget; man kan ikke vente, naar man paa den ene Side staar aldeles fast og modstræbende, at man saa fra den anden Side fuldstændig vil give sig hen. Jeg vil derfor udtale, at det Indtryk, jeg har faaet af disse Betragtninger, for mig gjør, at jeg ikke vil kunne give min Stemme til, at dette Lovforslag nyder videre Fremme, og det er jeg saa meget mere kommen til, efterat jeg gennem flere forskjellige Udtalelser fra den ærede Minister i forrige Samling har erfaret, at han betragter sig ifølge Loven af 1814 som berettiget i disse Forhold i langt videre Udstrækning, end nogen af hans Forgængere har gjort, og i langt videre Udstrækning, end vi kunne erkjende, at han har nogen Ret og Bemyndigelse til. Han har jo med tydelige og klare Ord erklæret, at, naar han ikke kunde faae nogen ny Bestemmelse gennem Lov, vilde han benytte Loven af 1814 til at gennemføre —, om han ogsaa maatte indrømme, at det ikke kunde ske i saa stor Udstrækning — sin Billie med Gensyn til Lærernes Lønning. Naar den ærede Minister indtager et saadant Standpunkt, maa man være dobbelt varsom med Gensyn til, hvad man i den Retning yder ham. Jeg kan saaledes ikke forstaa rettere, end at, dersom den ærede Minister fik vedtaget dette Lovforslag, og det blev til Lov, havde han ikke derved opgivet den Betragtning, han vedkjendte sig i forrige Samling, om den formentlige Myndighed, han yderligere havde ifølge Loven af 1814. (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Nei). Jeg har altsaa ikke taget feil, den ærede Minister holder fast paa den Mening, at han har en Myndighed, hvis Udstrækning jeg ikke i forrige Samling var istand til at opfatte; men det var mig tydeligt nok, at han mente at have en Myndighed i den Retning, som ingen tidligere Kultusminister har gjort gjældende, og som staar i bestemt Strid med Folkethingets Opfattelse. Naar dette nu er den ærede Ministers Mening, — og det glæder mig, at han har stadfæstet, hvad jeg sagde, — saa forekommer det mig at være dobbelt klart, at det vilde være mærkværdigt, om man nu her vilde give den ærede Minister denne Lov. Vi vilde derved hjælpe ham til ved Lov at faae, hvad han maa mene, at han dog ikke har Ret til ifølge Loven af 1814, og ved Siden deraf vil han desuagtet benytte al